

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komedier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komedier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 62. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb05val-shoot-idm140203111248640.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

SCEN. 6.

Lucilia. Leander. Gusman. Dorothea.

LUCILIA

Omsonst min Kjærlighed, Leander, I begiærer,
Hvis I til Brude-Skienk Melampe ey forærer,
Som Philocyne mig med List har vundet fra;
En slig Klenodi jo tilkom Lucilia:
Paa Moders Testarnent min Søster sig beraaber,
Men Første-Fødsels Ret Lucilia dog haaber
Saa stærk at være, at ved Testarnent og Dom
Den ey mod Billighed og Ræt kand stødes om.
I min Fraværelse, da jeg ey kunde vente
Min kiære Moders Død, hun saadan Testamente
Ved Underfundighed tilveye haver bragt;
Jeg derfor List mod List maa bruge, Magt mod Magt.
Den Sag, Leander, jeg har eder overdraget,
Men I at spiise mig med Løfter har behaget;
I eders Bistand mig har lovet, Magt og Konst,
Men indtil denne Tiid alt været har omsonst.
Vent aldrig, at I meer maa komme for mit Øye,
Med mindre derved I mit Hierte kand fornøye.
63Viid, O Leander, at Melampe er det Baand,
Som os i Kiærlighed forbinde eene kand;
Slig Gave eene mig til Kiærlighed opvækker,
Melampe den Magnet er, som mit Hierte trækker:
Flye mig Melampe, det maa skee med List, med Vold,
Saa blir mit Hierte ey meer mod Leander kold.

LEANDER

Kand, O Lucilia! de Suk og salte Taare,
Som flyde Strømme-viis, jer Hierte ikke saare?
Skal saadant Creatur hos eder meer formaae
End Taare, der i en troe Beylers Øyne staae?
Ach Himmel! hvis det nu gik til som for dum Dage,
Da Skikkelse af Dyr man kunde sig paatage,
Jeg ey Betænkning tog, men ønsked denne Stund,
At jeg forvandlet blev til saadan Skiøde-Hund.

LUCILIA

Slig Metamorphosis, Leander, skeer ey meere,
Hold derfor ikkun op mit Hierte at begiære,
Tal ey om Elskov meer!

LEANDER

Ach hvilke haarde Ord!

LUCILIA

I faaer ey anden Trøst.

LEANDER

Sligt bringer mig i Jord.
Betænk, Lucilia - - -

LUCILIA

Jer Klage ikke nytter,
I maa fortvile, døde, alt saadant jeg ey skytter;
I recitere maa af traurigst Skue-Spill
Hver Dag en Scene, jeg dog stopper Øre til.
I heele Sophocles maa som en Lectie lære,
I af Euripides og andre maa frembære
De meest fortviilte Ord, som Steen bevæge kand:
Det rør ey Hiertet; jeg mod alting holder Stand.

Som Skrømt og Fabel jeg all Klage vil udtyde;
Jeg veed, I Venskab ey med Polidor vil bryde,
Jeg merker Sygen, veed hvorudi den bestaaer,
De Tanker, hvormed I, Leander, svanger gaaer.
At bryde med en Ven, jeg eder ey vil nøde;
64I Polidorus ey for Hovedet vil støde,
I tænker ved jer selv: hvis I begaaer det Rov
Og mig Melampe flyer, I dermed Venskabs Lov
Mod Polidorus strax tillige overtræder.
Betænk, om Kiærlighed med Rætte saadant heder!
Mon jeg med Billighed ey eder har fordømt,
I det jeg holdet har jer Graad og Suk for Skrømt?

LEANDER

Forældre, Slægt og Blod jeg agter ikkun føye,
Opoffrer alting for min Jomfru at fornøye.
Med Polidor jeg ey alleene bryder Fred,
Naar I befaler, men jeg ogsaa er bereed
At øse ud hans Blod, mig selv af Dage tage,
For Elskov og for min Gudinde at behage;
Jeg svær ved Himmelen, at saadant Venskab ey
Mig kand forhindre paa min Elskovs Stie og Vey.
Jeg meer Forhindring og jo fleere Steene møde,
Jo meere stridig Strøm mig af min Vey vil nøde:
Jo meer jeg muntres op, jo meer jeg staaer imod,
Jo meere Elskov i mit Hierte fæster Rod.
I maa, Lucilia, tilfulde dette vide,
At intet Venskab er, jeg sætter jo tilside,
For at behage den, jeg elsker som min Siæl.

LUCILIA

Hver anden Beyler sig hver Tiime kalder Træl,
Med Sværd for Brystet staaer. Jeg eders Tale priiser,
Naar I, Leander, først i Gierning sligt beviiser;
Jeg hidindtil dog har kun merket blotte Ord,
At jeg det Kiæreste for eder er paa Jord,
At I for min skyld vil i Verden alting vove,
At mine blotte Nik skal være eder Love,
At eders Villie min i alt er underlagt.
Lad af at love, og ey underskriv en Pagt,
Giør ey et Forbund, som I ey kand efterleve.

LEANDER

Af slige haarde Ord mit Legeme maa bæve;
Ach! Himlen vidne skal, at I mig Uræt giør,
65At saadan Klage ey mod mig udøses bør.
Hold op, med slige Ord min arme Siæl at trykke,
Viid at min Villie ey, men kun min tynde Lykke,
Min Fiendes Skandse, hans Mistanke, nøye Vagt
Alleene hindret har mit Arbeyd, List og Magt.

LUCILIA

Naar man har ingen Lyst, man strax Undskylding finder,
Da mindste Steen til Bierg og alting blir til Hinder,
End for en Spindelvæv man da tilbage gaaer,
Ja det, som mindre er, i Veyen for os staaer;
Man kand ey, for man ey har Lyst til Vey at finde.
Men jeg maa gaae, jeg nok har talet denne sinde.

LEANDER

Vend, skønne Jomfru, ey saa hastig Ryggen til;
Min Tiener denne Stund forsøge alting vil.
Hans Fliid og Hurtighed jeg mod hans Herre kiender,
Maaskee han denne Stund Melampe har i Hænder.
Der kommer han. Han jo paa Armen noget bær.
Ney det er intet. Jo det dog Melampe er.
Jeg seer mit Glædes Skib jo lykkelig at havne.

Kom hid min Tiener, kom og lad mig dig omfavne!
Ach! min Forløser, du et Bytte med dig føer,
Hvorved du levende en død Leander gjør.
Mit Hiertes Ønske nu jeg engang har opnaaet,
Siig os, hvorledes du Melampe haver faaet.

GUSMAN

Slig Spørsmaal, Herre, er jo meget underlig,
I veed jo, ingen Ting u-muelig er for mig.
At vide min Practik, kand eder lidet nytte,
Nok er det, at I faaer det høyforlangde Bytte;
Jeg har mig ey betient der i af Fandens Konst,
For Resten Spørsmaal mig at gjøre er omsonst.

LEANDER

leverer Jomfruen Hunden. See her, Luciliæ jeg det Klenodi giver,
Hvorved en Ende paa Leanders Jammer bliver.
Hvad sønderrive kand nu meer vor Elskovs Baand?

66

LUCILIA

Haab ey forgiæves meer, der haver I min Haand.

De gaaer ud. Imidlertid har Dorothea hørt dette og altereret sig.

DOROTHEA

alleene.

Aa Himmel! hvad seer jeg? Melampe er ved Practikker kommen i Lucilies Hænder. Hvad skal jeg nu gjøre? Dølger jeg det, saa gjør jeg mod min Pligt; Aabenbarer jeg det, saa sætter jeg tvende Familier mod hinanden, foraarsager U-eenighed, Had og Mord. Det er dog best, at jeg tier. Men Spørsmaal, om jeg kand tie, om jeg er meer fuldkommen derudi end andre Fruentimmer. Just derfor, fordi det er Magt paaliggende at tie, just fordi det er en Synd at aabenbare, just derfor maa det ud. Jeg kiender min Skrøbelighed, det maa ud, om det skal igiennem mine Sider. Jeg veed, at jeg gjør ilde derudi, men just derfor sprækker jeg af Begierlighed til at aabenbare den heele Historie. Aa! gid det havde intet at siige, eller at jeg forsaae mig ikke der i. Dorothea! saae ikke U-eenigheds Sæd iblant Søstre! siig ikke, hvor den Helene er, for hvis skyld en nye Trojansk Krig vil begyndes. Men der seer jeg Sganarell. Jeg maa forsøge paa ham, hvorvidt jeg kand holde mine Affecter i Tømme.